

akademia

2008 VE 2012 ABD BAŞKANLIK SEÇİMLERİNİN TÜRK YAZILI BASININDA SUNUMU

Özet

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)'nin başkanlık seçimleri her dönemde dünyanın gündem konusu olmuştur. 2008 yılında bir siyahın Beyaz Saray'a aday olması, dünyanın dikkatini ABD'ye yöneltmesine neden olmuştur. Bu siyah, başkan olduktan sonra tarihe geçecek olan Barack Hüseyin Obama'dır. Obama'nın 2008 seçimlerinden galip çıkıp Beyaz Saray'daki siyah renkli başkan olması, ABD açısından 'tarihi bir devrim' olarak nitelendirilmiştir. Obama, 2012 seçimlerinde de tekrar aday olmuş ve bu seçimleri de kazanarak ikinci kez ABD başkanı olmuştur. Obama, zaferle çıktığı her iki seçim de tüm dünyanın olduğu kadar Türkiye'nin de gündemini işgal etmiştir. Bu çalışmanın amacı; 2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerinin Türk basınına temsilen seçilen gazetelerin birinci sayfalarında yer bulma sıklığı, sayfadaki konumu, gazetelerin konuya yaklaşımının analiz edilmesidir. Çalışmada her iki dönemin basında yer alış şeklinin karşılaştırması yapılmıştır. 2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerinin Türkiye'deki yazılı basında nasıl ve hangi farklılıklarla yansıtıldığı çalışmanın temel sorusunu oluşturmaktadır. Her seçim döneminin 20 günlük süreçlerinin incelendiği çalışmada nitel ve nicel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma, Türk ve Amerikan ilişkilerini belirleme ve ABD seçimlerinin Türk basınında nasıl yer aldığını görme açısından önemlidir. Çalışmanın bulgularına göre, Türk basınının hem 2008 hem de 2012 seçimlerine genel anlamda ilgi gösterdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: ABD, 2008 başkanlık seçimleri, 2012 başkanlık seçimleri, nitel ve nicel içerik analiz, Türk yazılı basını, gündem belirleme kuramı

The Presentation of 2008 and 2012 U.S. Presidential Elections In Turkish Press

Abstract

U.S. presidential elections (U.S.A.) have always been an agenda for the whole world. In 2008, when a black man became a candidate for the White House, it drew the whole world's to attention to the U.S.A. This black man was Barack Hussein Obama who was going to make history after becoming the president. The fact that Obama became the first black president in the White House by winning 2008 elections was considered as a revolution regarding American history. In 2012, Obama announced his candidacy and was re-elected. Obama with his these two election victories became a current issue not only in Turkey but also all around the world. The aim of this study is to analyze 2008 and 2012 U.S. presidential elections in selected Turkish newspapers in terms of their frequency of being in the front page, their positions in the newspapers, and the newspapers' approaches to this issue. In the study, a comparison of how these two periods took place in press was made. How and with what kinds of differences these 2008 and 2012 U.S. presidential elections were reflected in Turkish press forms the main question of this study. A qualitative and quantitative content analysis method was used in the study in which 20 days of each election periods were analyzed. The study is important in terms of determining Turkey-US relations and seeing how U.S. elections were reflected in Turkish press. According to the findings in the study, Turkish press have shown interest in both the 2008 elections and the 2012 elections.

Key words: U.S.A., 2008 presidential elections, 2012 presidential elections, qualitative and quantitative content analysis, Turkish press, agenda setting theory

Giriş

Gazetelerin birinci sayfaları en önemli haberlerin yani manşet ve sürmanşetin yer aldığı sayfalardır. Gazetenin gündem belirleyip belirmediği, kitleler üzerinde etkili olup olmadığı daha çoğunlukla gazetelerin bu sayfalarıyla ölçülmektedir. “İlk sayfalar gazeteler için bir tür vitrin işlevi gördüğü için özenle hazırlanan ve en önemli haberlerin yer aldığı sayfalardır” (Bezirgan Arar ve Bilgin, 2010, 6). “Günlük gazetelere bakıldığında, haberlerin gazetelerin sayfalarında işgal ettikleri yer ve sütunların ön planda olduğu görülmektedir. En önemli haberler gazetelerin birinci sayfalarında yer almaktadır” (Tokgöz, 2000, 157).

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)’nde yapılan başkanlık seçimleri her dönemde ve her yerde önemli bir gündem maddesi haline gelmektedir. Beyaz Saray’a 2008 yılında siyah rengiyle ön plana çıkan Barack Hüseyin Obama’nın talip çıkması dünyanın her tarafında ABD seçimlerinin ilgiyle izlenmesine neden olmuştur. Obama’nın 2008 seçimlerini kazanması birçok yerde ‘ABD için tarihi devrim’ olarak nitelendirilmiştir. Obama, dört yıl sonra 2012 seçimlerinde de tekrar aday olmuş ve bu sefer de seçimlerin galip tarafı olmuştur. Obama’nın her iki seçimde yer alması ABD seçimlerini, evrensel düzeyde bir gündem maddesi haline getirmiştir.

2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimleri, Türkiye’de de önemli bir gündemi işgal etmiştir. Bu çalışmada 2008 ve 2012 ABD başkanlık seçimlerinin Türk basınına temsilen seçilen gazetelerin birinci sayfalarında yer bulma sıklığı, sayfadaki konumu, gazetelerin konuya yaklaşımının analiz edilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca Türk yazılı basının her iki dönemdeki yaklaşımları arasında farklılık olup olmadığını incelemek de çalışmanın amaçları arasında yer almaktadır. Çalışmanın temel sorusu, 2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerinin Türkiye’deki yazılı basında nasıl ve hangi farklılıklarla yansıtıldığını belirlemektir. Çalışmada ilk olarak Türk- Amerikan ilişkileri üzerinde durulmuş olup ardından Türkiye’de yayın yapan 17 haber ağırlıklı kitle gazetesinin birinci sayfalarından elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Nitel içerik analizi yönteminin özetleyici çözümleme türünün kullanıldığı çalışmada 4 Kasım 2008 yılında yapılmış olan ABD Başkanlık seçimi döneminde 20 Ekim- 10 Kasım 2008 tarihleri; 6 Kasım 2008 yılında yapılmış olan ABD Başkanlık seçiminde 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihleri arasındaki gazetelerin birinci sayfaları incelenmiştir. Çalışma, Türk ve Amerikan ilişkilerini belirleme ve ABD seçimlerinin Türk basınında nasıl yer aldığını anlama açısından önemli bir çalışmadır. Çalışmanın teorik çerçevesini, konuyla bağlantılı olması dolayısıyla, Gündem Belirleme Kuramı ve ABD- Türkiye ilişkileri ile Obama dönemi oluşturmaktadır.

1. Gündem Belirleme Kuramı ve Medyanın Gündemi

Gündem Belirleme Kuramı, kitle iletişim araçlarının, toplumun neyi, ne kadar bilmesi gerektiğine karar verdiği görüşüne dayanmaktadır. Bu kuram, 1972 yılında prestijli bir dergi olan ‘Public Opinion Quarterly’ dergisinde, Maxwell McCombs ve Donald Shaw’ın “Medyanın Gündem Kurma Fonksiyonu” isimli makalesiyle kitle iletişim araştırmaları ve kuramları arasında resmen katılmıştır (Hazar, 2002, 47).

“İlk başlarda B. Cohen’in çalışmasından çıkarılmış olan ve daha sonrasında McCombe ile Shaw tarafından geliştirilmiş olan bu kurama göre, kitle iletişim araçları, halka ‘ne düşüneceklerini söylemede’ çoğu kez başarılı olmayabilir; fakat izleyicilerine ‘ne hakkında düşüneceklerini’ anlatmada çok başarılıdır” (Cohen, 1963, 38). Bu kuram “medyanın bir öyküyü anlatması ile insanların medyada anlatılan bu öyküyü önemsemeleri arasındaki ilişkinin boyutuna dayanmaktadır. Başka bir ifadeyle, medyada anlatılan öykünün insanların dikkatlerini ne kadar çektiği, ne kadar önemsedikleri, ne kadar inandırıcı buldukları ile ilgilidir” (Sever, 2012, 8).

Medya gündemi; en açık şekilde “belirli bir zaman dilimi içinde medyada yer alan olaylar ve sorunlar listesi” olarak tanımlanmaktadır (Rogers ve Dearing, 1988, 565). “Dünya yüzeyindeki her türlü siyasi karar merciinin birçok faaliyetleri medyaya göre hazırlanmakta ve hatta medya tarafından belirlenmektedir” (Turam, 1994, 49).

İnsanlar dünyada neler olduğunu anlamak için medyaya bağılıdır. Kitle iletişim araçları toplumda meydana gelen bazı olaylara daha çok ilgi gösterir, bazılarında daha az ilgi gösterir ya da onları görmezden gelebilir. İnsanlar kitle iletişim araçlarının verdiği bilgiler sayesinde bilgilenebilir ve medyanın olaylara verdikleri önem derecelerini kabul etmeye meyilli olmaktadır. İnsanlar medyanın kurmuş olduğu gündem sayesinde olayların hangi önemde olduklarını öğrenir (Yaylagül, 2008, 68).

Gündem Belirleme Kuramına göre, “kitle iletişim araçları, toplumun gündemini oluşturması istenilen birtakım konuları izleyici kitlelere aktararak onların ilgisini kısa sürede o konuya çekerler. İzleyici kitleler de eğer konuya yeterince ilgi gösterirlerse toplumda kısa süre içerisinde o konuyla ilgili bir takım kanaatler ortaya çıktığı, o kanaatler doğrultusunda da bir kamuoyu oluştuğu gözlenir” (Güngör, 2013, 113). “Gerçekten de medyanın gündemine aldığı konular, bireyin yaşamını düzenlemesine kendine referans ve dayanak noktaları bulma gereksinimi yüzünden izleyici topluluğunun gündemine girdiği kamuoyunda belirli bir iklim yaratıldığı bilinmektedir” (İnceoğlu, 1993, 132).

Gündem Belirleme Kuramı; “bireylerin bir takım konuların görece önemini, kitle iletişim araçlarının o konuya verdikleri önem doğrultusunda öğrendikleri varsayımına dayanır” (Erdoğan ve Alemdar, 2002, 212). Başka bir deyişle, “toplumda kitle iletişim araçlarının daha çok önem verdiği konular, daha çok gündemde olacak, medyanın görmezden geldiği olaylar ise önemini kaybedecektir” (Severin ve Tankard, 1992, 208).

Dolayısıyla Gündem Belirleme Kuramının iddiasına göre, izleyiciler, medyada yer alan haberlerden sadece bazı gerçekleri öğrenmekle kalmazlar. Üstelik kitle iletişim aracının bir soruna veya konuya ayırdığı yerin konumu veya zamanın miktarı ile o sorunun veya konunun ne kadar önemli olduğu yolunda çıkarımlarda da bulunurlar. Gazete editörlerinin veya televizyon yayıncılarının gündelik işlerini yayınlanacak haberleri seçmesi ve haberlerin gazete veya televizyondaki konumlarını belirlemesi, izleyicilerin dünyayı algılayış biçimleri üzerine önemli etkiler yapmaktadır (Atabek, t.y., 156).

Dolayısıyla izleyiciler kitle iletişim araçlarının sunduğu verilere göre dünyayı algılamakta ve ona göre eylemler sergilemektedir.

2. ABD- Türkiye İlişkileri ve Obama Dönemi

ABD- Türkiye ilişkileri, Türkiye'nin ABD'yle 1947 yılından bu yana sürdürdüğü uluslararası politikaları içermektedir. 1980'li yıllarda Türkiye ile ABD arasında genel olarak sıcak ilişkiler gözlenmiştir. Bu dönemde, Ermeni Sorunu ve Kıbrıs Sorunu Türkiye- ABD ilişkilerine gölge düşürdüysede ilişkiler genellikle olumlu düzeyde gelişmiştir (http://tr.wikipedia.org/wiki/ABD-Türkiye_ilişkileri, 04 Nisan 2014).

“Son altmış yıl içinde, çalkantı ve belirsizliklere rağmen, Türkiye–Amerika ilişkileri, her zaman stratejik önemini korumuştur. Bunun temel nedeni, iki ülke arasındaki ilişkilerin çoğu zaman ikili meselelerin ötesine geçerek; Orta Doğu, Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya’da yaşanan kilit bölgesel meselelere kadar uzanmasıdır” (SETA Analiz, 2009, 6). 1990 yılında Irak’a karşı yapılan Çöl Fırtınası Harekâtı, Türkiye-ABD ilişkilerinde bu dönemde en önemli sayılabilecek olaylardan biridir. “Türkiye bu savaşa katılmasa bile ABD ve müttefiklerinin yanında yer almış, üslerinin kullanımına ve Çekiç Güç’ün Türkiye’de konuşlanmasına izin vermiştir. Irak’a ekonomik yaptırımlar hususunda da batı ile birlikte hareket etmiştir” (Ersoy Öztürk, 2011, 15).

“11 Eylül 2001 saldırıları hem Amerikan dış politikasının değişmesinde ve netleşmesinde hem de küresel düzende taşların yeniden dizilmesinde büyük rol oynamış olması açısından önemlidir. 11 Eylül saldırılarını takiben Türkiye- ABD ilişkileri terörizmle mücadele bağlamında yeniden tanımlanmıştır” (Ersoy Öztürk, 2011, 15). “11 Eylül saldırıları sonrasında Türkiye, ABD’ye terörizme karşı yaptığı mücadelede destek vermiştir. Ancak ABD’nin 2003’te Irak’ı işgal etmek istemesi Türk kamuoyunda büyük bir tepkiyle karşılanmıştır. 11 Eylül günü yaşanan saldırılarda Amerikan halkının yanında duran dünya, Bush yönetimi politikalarının karşısında yer almıştır” (SETA Analiz, 2009, 5-6).

ABD'nin bu işgal sırasında Türk topraklarını kullanmasına izin vermek için TBMM'ye sunulan 1 Mart Tezkeresi'nin reddedilmesi ABD'de büyük bir hayal kırıklığına yol açmış ve Türkiye-ABD ilişkilerinin soğumasına neden olmuştur. İkili ilişkiler 4 Temmuz 2003'te 11 Türk subayının Süleymaniye'de bir baskın sonucu başlarına çuval geçirilerek tutuklanması ile kopma noktasına gelmiştir (Ersoy Öztürk, 2011, 16).

Türkiye- ABD ilişkileri açısından bakıldığında her iki tarafta da birbirini tamamlayacak çok fazla farklı özellik vardır. Fakat Türkiye - ABD ilişkilerinin özellikle son iki yıldır oldukça sancılı bir dönem yaşadığı da gözlemlenmektedir. Bunları üç başlıkta toplayacak olursak, en önemlileri İsrail, Ermeni meselesi ve İran'ın nükleer programıyla ilgili hususlardır (Ersoy Öztürk, 2011, 7-8).

Ermeni meselesi, Türk-Amerikan ilişkilerinde gerilim yaratma potansiyeline sahip konuların başında gelmiştir. Bu konuda, seçilme kaygısı daha ön planda olan kongre üyeleri, "stratejik" çıkarları ön plana çıkarma eğilimi gösteren ABD yönetimine göre farklı bir yaklaşım sergilemektedir. ABD'deki Ermeni lobileri, kongre üyeleri üzerinde kurdukları ciddi etkinlikle Ermeni meselesini sürekli gündemde tutmayı ve Türkiye'nin bu konuda başını ağrıtmayı başaramıştır (Beriş ve Gürkan, 2002, 36).

"10 Ekim 2007'de ABD Temsilciler Meclisi'nin Dışişleri komisyonu, 1915 olaylarını sözde soykırım olarak nitelendiren tasarımı 21'e karşı 27 oyla kabul etmiştir. Bu karar Türkiye'de büyük bir tepkiyle karşılanmış ve kararın yasalaşması halinde ABD'nin Türkiye'deki askeri etkinliklerinin kısıtlanabileceği belirtilmiştir" (http://tr.wikipedia.org/wiki/ABD-Türkiye_ilişkileri, 04 Nisan 2014). Son yirmi yılda Ankara ile Washington arasındaki en tartışmalı konulardan birisi, PKK ile mücadelede işbirliği eksikliği olmuştur. "Gizli veya dolaylı olarak ABD'nin PKK'ya destek verdiği yolundaki söylentiler, Türkiye'deki Amerikan karşıtı düşünceleri körüklemiştir" (SETA Analiz, 2009, 7).

ABD Başkanı Bush ve Başbakan Erdoğan arasında 5 Ekim 2007'de Beyaz Saray'da gerçekleştirilen toplantı, PKK konusunda Türk- Amerikan ilişkilerinin güçlendirilmesinde önemli bir dönüm noktasıdır. Anlık istihbarat paylaşımı ve daha fazla işbirliğine ilişkin iki ülke arasında yapılan anlaşma ve Bush'un PKK'yı "terörist örgüt" ilan etmesi, ciddi bir taahhüt olarak kabul edilmiş ve bu durum Türk kamuoyunda memnuniyet yaratmıştır (SETA Analiz, 2009, 8).

2008 ABD Başkanlık seçimleri, 4 Kasım 2008 tarihinde yapılmış ve Demokrat Parti'nin adayı Barack Hüseyin Obama, Amerika Birleşik Devletleri'nin 44. başkanı olarak seçilmiştir. Bu, "Amerika'nın sosyal ve siyasi tarihinde bir dönüm noktası kabul edilmiştir. Kampanyasını değişime dayandıran Obama'nın "Evet, yapabiliriz" sözüne duyulan inanç, kendisine sadece seçimleri kazandırmamış, aynı zamanda farklı bir vizyon ve yeni bir gelecek kurgulayabilmesi için ihtiyaç duyacağı desteği de sağlamıştır" (SETA Analiz, 2009, 4). "Amerikan seçimlerinde yeni muhafazakâr kesimin yenilmesi ve çoğunluğun seçilmesine ihtimal dahi vermediği siyahî aday Obama'nın "değişim" sloganıyla yeni başkan olarak zafer kazanması genel olarak tüm dünyada umutların yeşermesine ve başta Ortadoğu bölgesinde olmak üzere dünyada yükselen Amerikan karşıtı duyguların bir nebze de olsa dinmesine yol açmıştır" (Hurmi, 2010, 56).

Bush dönemi ile Clinton-Obama dönemlerindeki en büyük farklardan biri "karizmatik lider" olgusudur. Dış politikada uygulanan siyasetin kitlelere ulaştırılmasında kullanılan stratejilerde ve insanlar tarafından algılanma konusunda Clinton-Obama ikilisi ve onların kabinelerinde çalışan kişiler çok daha pozitif bir etkiye sahiptir. Amerikan hükümetinin saldırgan politikaları nedeniyle küresel çapta zihinlerde oluşan 'ukala, dediğim dedik' Amerikan imajı, Obama'nın seçilmesiyle birlikte yerini, daha olumlu görüşlere bırakmıştır (Hurmi, 2010, 64).

Türkiye- ABD ilişkileri bugüne kadar genelde askerî ya da siyasi temelde yürütülmüş, toplumlar arası ilişkiler gerektiği kadar derinleştirilmemiştir. Özellikle Obama'nın "kamu diplomasisi" kavramına ve "yumuşak güç" kavramına verdiği önemden de ilham alarak; Türkiye - ABD ilişkilerinin her parametrede üniversiteler arasında, iş adamları arasında, sivil toplum kuruluşları arasında ve şüphesiz karar alıcılar arasında derinleştirilmesi, birbirini anlayan, birbiriyle konuşan, müzakere eden, tartışan birçok kanalın karşılıklı olarak çalışmaya başlaması gerekmektedir (Ersoy Öztürk, 2011, 8).

“Başkan Obama, 2009 yılında Türkiye’ye yaptığı resmi ziyaret sırasında TBMM’de yaptığı konuşmada Türkiye’yi ABD’nin hayati bir müttefiki ve Avrupa’nın çok önemli bir parçası olarak tanımlamıştır. Bu ziyaret esnasında Obama, Türk-Amerikan ilişkilerini tanımlarken yine “model” metaforunu kullanmıştır. Bu anlayışa göre Türk-Amerikan ittifakı İslam dünyası için model olmalıdır” (Obama’dan akt: Atmaca, 2011, 182).

Obama’nın 2009’daki Türkiye ziyareti, önemli anlamlar taşımaktadır. Obama’nın özellikle Ankara ziyareti; Londra, Strasbourg, Baden veya Prag ziyaretlerinden farklı olarak uluslararası bir toplantının parçası ya da uluslararası bir birliğin başkanlığına değil, bir ülkenin kendi başkentine yapılan ilk ziyaret olması nedeniyle önemlidir. Hatta 2009 Ekim’inde Amerikan Dışişleri Bakanı Hillary Clinton’ın geniş kapsamlı Türkiye ziyareti de göz önünde bulundurulursa, Türk Amerikan ilişkilerinde yeni bir dönemin başladığını söylemek yanlış olmamaktadır (Hurmi, 2010, 73).

2012 yılındaki ABD Başkanlık seçimleri, 6 Kasım 2012 tarihinde yapılmıştır. “Bu seçimlerde de Demokrat Parti’yi, 2008 yılında ilk kez ABD Başkanı seçilmiş olan, Barack Obama temsil etmiştir. 2012 ABD Başkanlık seçimleri Barack Obama’nın 303, Mitt Romney’in ise 206 delege elde etmesiyle, Obama’nın zaferiyle sonuçlanmıştır” (Kırdar, 2012, 1). “Seçimi kazanmasında yine Latinlerin, Afrika kökenli Amerikalıların ve kadınların belirleyici etken olduğu” (Kırdar, 2012, 2) Başkan Obama, hala ABD Başkanıdır.

3. 2008 ve 2012 ABD Başkanlık Seçimlerinin Türk Yazılı Basınında Sunumu

Bu çalışmada, dünyanın gündemini sık sık işgal etmiş olan 2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerinin Türk yazılı basınında nasıl ve ne ölçüde yer aldığı analiz edilmiştir. Çalışmada ayrıca iki seçim döneminin karşılaştırması yapılmış ve iki dönem arasında ne türden farklılıklar olduğu üzerinde durulmuştur. 17 ulusal gazetenin 20 günlük süreçlerinin analiz edildiği bu çalışmada gazetelerin birinci sayfalarında yer alan haberlerin sayıları, sayfadaki konumları, gazetelerin olaylara yönelik duruşu değerlendirilmiştir.

3.1. Metodoloji

2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerinin Türk yazılı basınında ele alınışı üzerinde odaklanan bu çalışmada nitel ve nicel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. “Nitel içerik çözümlemesi içeriğin örtülü anlamını, yani kaynağın ilettiği mesajların arka plânını ve bağlamını; mesajların kodlanmasındaki örtülü niyetleri ve güdülerini araştırmaya yarayan bir araştırma tekniği” (Çebi, 2002: 2) olarak tanımlanmaktadır. Çok sayıda gazete haberini sistematik bir şekilde incelemeyi mümkün kılması bu çalışmada, nitel ve nicel içerik analizi yöntemini kullanmayı gerekli kılmıştır. “İçerik analizi teknikleri, bir söylemi anlamada ve yorumlamada, öznel etkenlerden kurtulmayı sağlamak amacını taşımaktadır” (Bilgin, 2006: 1). Buna göre, içerik analizi yöntemi, sosyal bilimlerde iletişimi içerikli nesnel (yansız), sistematik ve niceliksel tanımlamayı mümkün kılan bir araştırma tekniğidir (Berelson, 1952: 18). Çalışmada örneklem olarak Türkiye’de yayın yapan haber ağırlıklı kitle gazeteleri seçilmiş olup bulvar ve tematik gazeteler inceleme dışında bırakılmıştır. 2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerinin gazetelerin birinci sayfalarında ne kadar ve nasıl yer verdiklerini tespit etmek amacıyla internet üzerinde yer alan basılı nüshaya ait birinci sayfalar incelenmiştir. Toplam 17 gazetenin 20 günlük süreçlerinin incelendiği araştırmada haber dışındaki türler kapsam dışı bırakılmıştır. Gazetelerin birinci sayfalarında yer alan haberler; sayı, sayfadaki konum, olaya yaklaşım gibi kategorilere ayrılarak incelenmiştir. Gazetelerin olayları birinci sayfalarında nerede ve nasıl yer ayırdıkları olaylara yaklaşım tarzları konusunda bilgi vermektedir. 2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerine Türk basının yaklaşımını ölçmek için bir takım kategoriler oluşturulmuştur. Buna göre; gazetelerin olaylara öznel mi yoksa nesnel mi yaklaştıklarını ölçmek için her iki döneme ait tablolarda oluşturulmuş olan olumlu, nötr ve olumsuz kategorileriyle sınıflandırılarak belirtilmeye çalışılmıştır. Yine tablolarda gazetelerin olayları birinci sayfasının neresine taşıdığı sürmanşet, manşet, manşet altı ve sayfa eteği gibi kategorilerle gösterilmeye çalışılmıştır. Böylelikle gazetelerin her iki dönemde olaylara nasıl yaklaştığını ölçmek mümkün olmuştur.

3.2. Bulgular

2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerinin Türk yazılı basınında sunumuyla ilgili olarak yapılmış olan çalışmanın bulgularına göre, Türk basını 2008 ABD Başkanlık seçimlerine 2012 seçimlerinden daha fazla yer vermiştir. Buna göre; ABD seçimleri 2008 yılında gazetelerin birinci sayfalarında 136 kez yer bulurken 2012 seçimlerinde bu sayı 84'tir. Gazetelerin her iki dönemde konuyu birinci sayfalarına taşıma sıklıkları toplam 220'dir. 2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerinin Türk Yazılı basınındaki sunumları Akşam, Birgün, Bugün, Cumhuriyet, Güneş, Hürriyet, Milli Gazete, Milliyet, Radikal, Sabah, Star, Taraf, Türkiye, Vatan, Yeni Asya, Yeni Şafak ve Zaman gazeteleri üzerinden gerçekleştirilmiş ve gazetelerin sunumunda iki dönem arasındaki farklılıklara bakılmıştır.

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde, 2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerinin Türk yazılı basınında her iki dönemde de önemli derecede birinci sayfalara taşındığı görülmüştür. 2008 ABD seçimlerinde konuya birinci sayfada en fazla yer ayıran gazete, 13 haberle Taraf gazetesi, en az yer veren gazete ise, 2 haberle Milli Gazete'dir. 2012 ABD seçimlerinde ise, konuyu birinci sayfasına en çok taşıyan gazete, 8 haberle Yeni Şafak gazetesi, en az taşıyan gazete ise, yine 2 haberle Milli Gazete olmuştur.

Tablo 1: 2008 ve 2012 ABD Başkanlık Seçimlerinin Yıllara Göre Türk Basınının Birinci Sayfalarında Yer Alış Sıklığı

GAZETE	2008	2012	TOPLAM
AKŞAM	7	5	12
BİRGÜN	4	4	8
BUGÜN	7	3	10
CUMHURİYET	12	3	15
GÜNEŞ	6	3	9
HÜRRİYET	7	4	11
MİLLİ GAZETE	2	2	4
MİLLİYET	9	7	16
RADİKAL	11	4	15
SABAH	9	5	14
STAR	10	5	15
TARAF	13	6	19
TÜRKİYE	4	6	10
VATAN	12	7	19
YENİ ASYA	8	6	14
YENİ ŞAFAK	8	8	16
ZAMAN	7	6	13
TOPLAM	136	84	220

3.3. 2008 ABD Başkanlık Seçimlerinin Türk Yazılı Basınında Sunumu

2008 ABD Başkanlık seçimlerinin Türk Yazılı basınındaki sunumları Akşam, Birgün, Bugün, Cumhuriyet, Güneş, Hürriyet, Milli Gazete, Milliyet, Radikal, Sabah, Star, Taraf, Türkiye, Vatan, Yeni Asya, Yeni Şafak ve Zaman gazeteleri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla analiz her görüşten gazeteyi kapsamıştır. Bu dönemde konu, 136 kez gazetelerin birinci sayfalarına taşınmıştır.

Akşam gazetesi, ABD'nin 2008'deki Başkanlık seçimlerine 7 haberle yer vermiştir. Haberlerin ikisi, sürmanşetten ve Barack Obama'nın rengine gönderme yapmak amacıyla siyah bir zemin üzerinde verilmiştir. Diğer haberler ise, gazetede manşet altı ve sayfa eteğinde yer almıştır. Gazete, 2008 ABD Başkanlık seçimlerini birinci sayfasında yansıtırken genellikle nötr

yani yansız bir söylem üretmiş olsa da “Obama Kaybetse İç Savaş Çıkar!” (03 Kasım 2008) ve “Değişimin Yeni Yüzü Obama” (07 Kasım 2008) başlıklarında görüldüğü gibi haberde olumlu ve destekleyen bir yaklaşım sergilemiştir. Akşam, “Obama: Bush PKK’yı Azdırdı” (24 Ekim 2008) başlığıyla verdiği haberde Obama’nın Türkiye’nin önemli bir meselesine karşı Türkiye’nin yanında yer alacağını vurgulamaya çalışmıştır. Gazete genel anlamda konuyla ilgili sayfalarında yer verdiği haberlerde ABD bayrağının renklerinin yanı sıra Obama’nın rengini yansıtmak amacıyla da siyah renkleri kullandığı görülmüştür.

Birgün gazetesi 2008 ABD Başkanlık seçimlerine birinci sayfasında 4 kez yer vermiştir. Gazete konuyla ilgili dört haberi de sayfanın eteğinde kullanmıştır, ancak haberlerinde Barack Obama’yı destekleyen tarzda ifadeler kullanmıştır. Gazetenin “Siyah İsyanın Simgesi: ‘Black Power’ ile Obama Üzerine” (03 Kasım 2008), “ABD Başkan Seçiyor: King’in Düşü Gerçek Oluyor” (04 Kasım 2008) ve “Rüya Gerçek Oluyor” (05 Kasım 2008) başlıklarında ve “Obama seçilirse ABD’nin ilk siyah başkanı olacak ve Martin Luther King’in ‘Bir düşünüm var’ diye başlayan ünlü konuşmasındaki düş gerçekleşecek” (04 Kasım 2008) ile “Barack Obama, köle torunu olarak doğduğu ABD’nin ilk siyah başkanı seçildiğinde King’in rüyasını da gerçekleştirmiş olacak” (05 Kasım 2008) ifadelerinde olduğu gibi yanlı bir tavır sergilediği görülmüştür. Gazetenin özellikle kölelik ve siyah ırk üzerinde durması da konuya farklı bir açıdan yaklaştığını göstermektedir. Bugün gazetesi konuyu birinci sayfasına 7 kez taşımış ve bir haberi manşette bir haberi sürmanşette, diğer haberleri ise sayfanın eteğinde işlemiştir. Obama’nın seçimden galip çıkmasını “Amerikan Rüyası” (06 Kasım 2008) başlığıyla manşetten duyuran gazete, aynı haberin devamında “Obama, seçim zaferiyle çifte rüyayı gerçekleştirdi. Fırsatlar ülkesinde sıfırdan zirveye çıkabileceğini bir kez daha tüm dünyaya kanıtladı. Siyahların 221 yıllık ‘başkanlık’ hayalini de gerçeğe dönüştürdü” ifadelerine yer vermiştir. Gazete haberde seçimleri siyah insanların zaferi olarak değerlendirmiş ve çoğu yerde, “beyaz sarayda siyah inci”, “ilk siyahî başkan”, “siyahî lider” gibi nitelermelerle bu konudaki tavrını göstermiştir.

Cumhuriyet, ABD 2008 Başkanlık seçimlerine önem verdiğini birinci sayfasında 12 kez yer vererek göstermiştir. Cumhuriyet’in konuyu sadece üç kez manşetten ve sayfanın önemli bir kısmını kaplayacak şekilde yer vermesi olayı yakından takip ettiğini göstermektedir. Seçim günü “ABD’nin siyahla sınavı” (04 Kasım 2008) başlığıyla konuyu manşetine taşıyan Cumhuriyet, haberin içeriğinde ‘ABD’nin ilk siyah başkanı’ vurgusunu yapmıştır. “İlk siyah başkan Beyaz Saray’a çıktı. Dünyanın beklentisi büyük” üst başlığını ve “Amerikan halkı değişimi seçti” (06 Kasım 2008) başlığını kullanan gazete, haberin devamında “Köle emeği üzerinde yükselen ABD’de halk, ‘değişim’ sloganıyla yola çıkan Demokrat aday Barack Obama’yı Beyaz Saray’a taşıdı” ifadelerini kullanmıştır. Sayfanın üçte birini kaplayan bu haberin devamında daha önce başka bir haberde de “Obama söz verdi iddiası: ‘Soykırımı tanıyacak’” (02 Kasım 2008) ifadelerini kullandığı haberde Türkiye’nin bu konudaki endişesine göndermede bulunmaya çalışmıştır. Gazete “Obama, Ermeni savı için baskı yapabilir: Ankara’da kaygılı bekleyiş” başlığıyla yine Türkiye’nin gündemine taşıyarak bu konudaki muammayı tartışmaya açmış ve kaygısını dile getirmiştir.

Tablo 2: Gazetelerin 2008 ABD Başkanlık Seçimlerine Karşı Duruşu ve Haberlerin Birinci Sayfadaki Konumu

GAZETE	TARİH	OLUMLU	NÖTR	OLUMSUZ	SAYFADAKİ KONUM		
					Sürmanşet	Manşet	Manşet altı
Akşam	24 Ekim 2008	+					+
	01 Kasım 2008	+					+
	02 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008		+		+		
	04 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	05 Kasım 2008		+		+		
	07 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
Birgün	29 Ekim 2008		+				+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	05 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
Bugün	29 Ekim 2008		+				+
	02 Kasım 2008	+			+		
	04 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	05 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	06 Kasım 2008	+				+	
	07 Kasım 2008	+					+
	08 Kasım 2008		+				+
Cumhuriyet	22 Ekim 2008			+			+ (sayfa eteği)
	24 Ekim 2008	+					+ (sayfa eteği)
	25 Ekim 2008		+				+ (sayfa eteği)
	01 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	02 Kasım 2008			+			+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008		+				+
	04 Kasım 2008	+				+	
	05 Kasım 2008	+				+	
	06 Kasım 2008	+				+	
	07 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	08 Kasım 2008		+				+
09 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)	
Güneş	29 Ekim 2008		+				+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	05 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	06 Kasım 2008	+			+		
	07 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)

2008 ve 2012 ABD Başkanlık Seçimlerinin Türk Yazılı Basınında Sunumu

Hürriyet	31 Ekim 2008	+					+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008		+		+		
	04 Kasım 2008		+		+		
	05 Kasım 2008	+			+		
	06 Kasım 2008	+			+	+	
	07 Kasım 2008	+			+		
	08 Kasım 2008	+			+		
Milli Gazete	06 Kasım 2008			+		+	
	08 Kasım 2008			+			+ (sayfa eteği)
Milliyet	24 Ekim 2008	+					+ (sayfa eteği)
	02 Kasım 2008		+		+		
	03 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2008		+		+		
	05 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	06 Kasım 2008	+				+	
	07 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	08 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	09 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
Radikal	24 Ekim 2008		+				+ (sayfa eteği)
	29 Ekim 2008	+					+ (sayfa eteği)
	30 Ekim 2008	+				+	
	31 Ekim 2008		+			+	
	01 Kasım 2008	+				+	
	02 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008	+				+	
	04 Kasım 2008	+				+	
	05 Kasım 2008	+			+		
	06 Kasım 2008	+				+	
	07 Kasım 2008	+				+	
Sabah	23 Ekim 2008	+				+	
	01 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2008		+		+		
	05 Kasım 2008		+		+		
	06 Kasım 2008	+				+	
	07 Kasım 2008		+		+		
	08 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	09 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)

Star	24 Ekim 2008	+					+ (sayfa eteği)
	01 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	02 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2008		+		+		
	05 Kasım 2008	+			+		
	06 Kasım 2008	+				+	
	07 Kasım 2008	+			+		
	08 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	09 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
Taraf	22 Ekim 2008		+		+		
	24 Ekim 2008			+			+ (sayfa eteği)
	26 Ekim 2008	+					+
	29 Ekim 2008		+		+		
	01 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	02 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008		+		+		
	04 Kasım 2008	+			+		
	05 Kasım 2008	+			+		
	06 Kasım 2008	+				+	
	07 Kasım 2008		+		+		
	08 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
09 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)	
Türkiye	29 Ekim 2008		+				+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008		+		+		
	04 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	07 Kasım 2008		+			+	
Vatan	24 Ekim 2008	+					+ (sayfa eteği)
	26 Ekim 2008	+					+ (sayfa eteği)
	28 Ekim 2008		+				+ (sayfa eteği)
	30 Ekim 2008			+			+ (sayfa eteği)
	01 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	02 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	05 Kasım 2008	+			+		
	06 Kasım 2008	+					+
	07 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
08 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)	

Yeni Asya	23 Ekim 2008	+					+ (sayfa eteği)
	24 Ekim 2008	+					+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	06 Kasım 2008	+				+	
	07 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	08 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	09 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
Yeni Şafak	20 Ekim 2008		+				+ (sayfa eteği)
	24 Ekim 2008	+				+	
	02 Kasım 2008		+			+	
	04 Kasım 2008		+			+	
	05 Kasım 2008	+				+	
	06 Kasım 2008	+				+	
	07 Kasım 2008	+				+	
	08 Kasım 2008			+		+	
Zaman	24 Ekim 2008	+				+	
	03 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2008	+					+ (sayfa eteği)
	05 Kasım 2008	+					+
	06 Kasım 2008	+				+	
	07 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)
	08 Kasım 2008		+				+ (sayfa eteği)

Güneş, 2008 ABD başkanlık seçimlerini 6 kez birinci sayfasına taşımıştır. “ABD’de yarın tarih değişiyor” (03 Kasım 2008) başlığıyla siyah zemin üzerinde yer verdiği haberin içeriğinde “...seçmen son anda, geleneksel ırkçı tavrını takınmazsa ABD’de ilk defa bir zenci başkanlık koltuğuna oturacak” ifadelerine yer verilmiştir. Obama’nın zaferini Amerikan bayrağı desenleriyle “Rüya gerçek oldu” (06 Kasım 2008) başlığını kullanarak sürmanşetten veren Güneş, seçim sonuçlarını adeta kendi zaferiymiş gibi vermiştir ve siyah bir zemin kullanarak Obama’nın rengine göndermede bulunmuştur.

Hürriyet, 2008 ABD başkanlık seçimlerini 7 kez birinci sayfadan ve genellikle sürmanşetten vermiştir. Gazete, “Yüzyılın seçimi” (03 Kasım 2008) başlığıyla sürmanşetten siyah zemin üzerinde verdiği haberde iki rakibin karşılaştırmasını yapmıştır. Gazete 6 Kasım 2008 tarihli sayısında birinci sayfasının hemen hemen hepsini 2008 ABD başkanlık seçimlerine ayırmıştır. Siyah bir zemin üzerinde kocaman puntolarla “Amerikan İhtilali” başlığıyla verdiği haberde Barack Obama’nın sağ eli havada halkı selamlayan fotoğrafına yer vermiştir. Gazete haberin devamında “Bağımsızlık ilanından tam 232 yıl sonra, Beyaz Saray’ın koltuğuna ‘siyah bir adam’ oturdu” ifadelerine yer vererek bu seçimlerin, özellikle ABD siyah nüfusu ve Amerikan halkı açısından ne kadar önemli bir seçim olduğunu vurgulamaya çalışmıştır. Gazetede Obama için, “Afrika kökenli ilk başkan”, “siyah başkan” gibi nitelemeler yapılmıştır. Hürriyet ertesi günkü sayısında “Herkes kendine Obama arıyor” (07 Kasım 2008) başlığını kullanarak sürmanşetten verdiği haberde destekleyici bir tavır takınmıştır.

Milli Gazete, konuya sayfalarında en az yer veren gazetelerden bir tanesidir. Konuyu birinci sayfasında 2 kere işleyen gazete, manşetten verdiği haberde “Değiştirebilecek mi?” (06 Kasım 2008) sorusunu sormuş ve haber metninde “ABD tarihinde ilk kez siyahî bir başkan seçildi. Hem teninin rengi hem özgürlük ve barış mesajlarıyla umut gösterilen Barack Obama, seçimin galibi

oldu. Peki, bundan sonraki süreçte ABD'nin emperyalist politikalarında bir değişiklik olacak mı?" şeklindeki ifadeleriyle endişeli yaklaşımını sürdürmüştür. Gazete, Obama ile McCain'in seçim kampanyasını hep aynı dev finans kuruluşlarının desteklediğine vurgu yapmıştır. "Obama heyecanı endişeye dönüyor" (08 Kasım 2008) başlığıyla verdiği haberin içeriğinde "*Obama'nın kuracağı ekibin, Yahudi lobisine yakın isimler olacağı yönündeki iddialar Ortadoğu'da şimdiden 'Obama da ötekiler gibi hayal kırıklığı mı olacak?' endişesine sebep oluyor*" ifadelerine de yer vermiştir.

Milliyet gazetesi konuya 9 kez birinci sayfasında yer vermiştir. Seçimden önce "Tarih değişiyor" (04 Kasım 2008) başlığını kullanan Milliyet, seçimlerdeki iki rakibin karşılaştırmasını yapmıştır. Seçimden Obama'nın galip çıktığı belli olduktan sonraki sayıda, konuya hemen hemen birinci sayfasının tamamını ayıran gazete, "Tarih değişti, Beyaz Saray'da artık siyahî bir başkan var" üst başlığını ve "Küresel Umut" (06 Kasım 2008) başlığını kullanmıştır. Haberin spotunda "*Bush'un 8 yıllık iktidarında savaş ve krizden bunalan dünyanın dört bir yanındaki insanlar, değişim diyen Obama'nın ABD Başkanı seçilmesini coşkuyla selamladı*" ifadelerine yer vermiştir. Gazete aynı tarihli sayıda "Dünya rahat bir nefes alırken" başlığıyla ABD seçimlerini ve Obama'nın zaferini değerlendirmiştir.

Radikal gazetesi konuyu birinci sayfasında 11 kez işleyerek, konuya en çok yer ayıran gazetelerden bir tanesi olmuştur. Gazete, "Obama geliyor!" (30 Ekim 2008), "Beyaz Amerika'nın kalbi 'Obama %55 alır' diyor" (31 Ekim 2008), "Anketler başkan ilan etti: Obama" (03 Kasım 2008), "Obama için geri sayım" (02 Kasım 2008), "McCain'in seçilmesi ancak mucizeyle olur" (04 Kasım 2008) gibi başlıklarla Obama'nın zaferini seçimden önce ilan etmiştir. Gazetenin bu öngörüsünü "Obama aşkına..." (05 Kasım 2008) başlığında ve "Bir siyah başkanın seçilme olasılığı Amerikalıların sandığa hücum etmesine neden oldu. Alınan ilk sonuçlar Obama'yı önde gösterdi" ifadelerinde de görmek mümkün olmuştur. Obama'nın seçim zaferini ise, "Bir siyah milyonların oyuyla başkan seçildi" üst başlığını ve "Amerikan rüyası" (06 Kasım 2008) başlığını kullanarak yansıtmıştır. Birinci sayfanın çoğunluğunu kaplayan aynı haberin devamında "Soykırım söylemi Ankara'yı üzebilir" ara başlığını kullanan gazete, bu konuda Türkiye'nin tedirginliğini de yansıtmaya çalışmıştır. Gazete seçimin ertesi günü "Obama'sını arayan ülke" (07 Kasım 2008) başlığını manşetine taşıyarak Türkiye'nin de ülkedeki değişim ihtiyacının farkında olan bir lidere ihtiyaç duyduğunun vurgusunu yapmıştır.

"Dünyanın oyu Obama'ya" (23 Ekim 2008) ve "Dünyanın gözü bu seçimde" (04 Kasım 2008) başlıklarıyla dünyanın ilgisini, "Seçmen Patlaması" (05 Kasım 2008) başlığıyla ise ABD'nin seçime büyük ilgi gösterdiğini vurgulayan Sabah, "Hepimizin oyu Obama kardeşimize" (01 Kasım 2008) başlığını kullandığı haberde Obama'yı destekleyen ifadelere yer vermiştir. Gazetenin bu tavrını "Demokrasi güzel şey" (06 Kasım 2008) başlığında ve "ABD'de ilk kez bir siyahın başkan seçilmesi demokrasinin önemini, halkın gücünü gösterdi" ifadelerinde de görmek mümkün olmuştur. Obama'nın "Annem 'erdemli ol' derdi" (09 Kasım 2008) sözlerine başlıkta yer veren gazetenin Obama'nın iyi özelliklerini gündeme taşıyarak onu desteklediği görülmüştür.

2008 ABD seçimlerine önemli bir yer ayıran Star, seçimlerden önce seçimin heyecanını tutabilmek için "Siyahî Başkan heyecanı" (05 Kasım 2008) ve "Obama Beyaz Saray'a koşuyor" (01 Kasım 2008) şeklindeki haberlere yer vermiştir. "Sam Amca'dan Tom Amca'ya" (06 Kasım 2008) başlığıyla Obama'nın zaferini manşetten veren Star gazetesi, "ABD'de 'Sam Amca' ile özdeşleşen beyaz yönetim, koltuğu köleliğe karşı mücadelenin simgesi hikâye kahramanı 'Tom Amca'ya bıraktı" spotu ve haberin devamında kullandığı "*Obama, 1968'de öldürülen siyahî lider King'in 'Bir rüyam var' sözünü hatırlatarak 'Rüya gerçek oldu' dedi. Obama, siyahlara özgü 'bütün kız ve erkek kardeşlerime teşekkür ediyorum' ifadesini kullandı*" ile "*McCain de 'siyah' vurgusu yaparak, 'yüzyıl önce bir siyahın Beyaz Saray'a davet edilmesine büyük tepki gösterilmişti. Siyah başkan seçilmesi büyük bir olay. Obama tarihe geçti' dedi*" şeklindeki ifadelerde ABD başkanının seçilmesinden ziyade siyah renkte bir ABD başkanının seçilmesine vurgu yapılmıştır. Gazetenin bu haberi sayfanın dörtte ikisini kaplayacak şekilde ve siyah

bir zemin üzerine vermesi de siyah vurgusunu desteklemektedir. Star, Obama'nın başkanlığı kesinleştikten sonraki gün, "Obama Rüzgârı" (07 Kasım 2008) başlığını kullanmıştır. Gazete haberin devamında ise, "*ABD'nin siyahî başkanının dünyada estirdiği barış umudu gazete manşetlerine yansdı. Artık siyahî Bond ve siyahî Papa konuşuluyor*" ifadelerine yer vererek Obama'ya ne kadar umut bağlandığını göstermiştir.

Taraf gazetesi 13 sayıyla konuya en çok yer ayıran gazete olmuştur. Seçim sonuçlarının belli olmasının ardından "Gözün aydın Amerika" (05 Kasım 2008) başlığıyla konuyu sürmanşetten ve Amerikan bayrağı renkleriyle yansıtan Taraf, spotta ise, "*Amerika tarihi seçimini yaptı: İlk sonuçlar, kölelerin omzunda yükselmiş ülkenin ilk siyahî başkanına hazır olduğunu gösterdi*" ifadelerine ve 'Bush nihayet tarih oluyor' ara başlığına yer vermiştir. Bu haberde gazetenin Obama'yı desteklediğini ve sonuçtan memnun olduğunu göstermektedir. "Beyaz Ev'in ilk siyah ev sahibi Barack Obama: Bu sizin de zaferiniz" (06 Kasım 2008) başlığını siyah bir zemin üzerine manşetine taşıyan Taraf, haberde "ABD'nin ilk siyahî başkanı Barack Obama" diye nitelendirdiği Obama'nın ağzından, "İrkçılığa karşı atılan bu adım aslında insanlığın zaferi" ifadelerine yer vermiştir. Gazete böylelikle bu seçimin aslında siyahların zaferi olduğunu vurgulamaya çalışmıştır. Gazetenin birinci sayfasında kullandığı "Zihniyet devrimi kadrosunu arıyor" (07 Kasım 2008), "Devrim'e dokuz gün kaldı" (26 Ekim 2008) ve "ABD'de gün 'devrim' günü" (04 Kasım 2008) şeklindeki haberlerde açıktan açığa Obama'ya olan desteğini sürdürdüğü görülmüştür. Türkiye gazetesi, 2008 seçimlerine sadece 4 kez birinci sayfasında yer vermiştir. Obama için 'siyahî başkan' ifadelerini kullanarak konunun önemine dikkat çekmiştir. Türkiye seçim sonuçlarının ardından konuyu "Obama Rüzgârı" (07 Kasım 2008) başlığıyla manşetine taşımıştır. Gazete aynı haberin girişinde ise, "Dünya 'değişim' sloganıyla seçilen ilk siyahî başkanın zaferini kutluyor" ifadelerine yer vermiştir.

Vatan, 2008 ABD başkanlık seçimlerini 12 kez birinci sayfasına taşımıştır. "9 gün sonra büyük ihtimalle ABD Başkanı" (26 Ekim 2008) başlığını kullanan Vatan, bir öngöründe bulunmuştur. Vatan, Obama'nın zaferini "Rüya gerçek oluyor" (05 Kasım 2008) başlığıyla sürmanşetine taşıırken "Babası Kenyalı bir Müslüman, göbek adı Hüseyin, derisinin rengi siyah olan Barack Obama Beyaz Saray'a yürüyor" ifadelerine yer vererek Obama'nın dikkat çeken özelliklerini sıralamıştır. Haberin devamında "1960'larda siyahlarla beyazların aynı otobüse binmediği ABD bir devrime imza atıyor" ifadelerine yer veren gazete, seçimin önemine dikkat çekmiştir. "50 milyon beyazdan oy aldı" (06 Kasım 2008) başlığını kullandığı haberde bu zaferin siyah ırkın zaferi olduğuna dikkat çekmiştir. Yeni Asya, 2008 seçimlerine 8 kez birinci sayfada yer vermiştir. Gazete, "Siyah başkan beyaz sayfa" (06 Kasım 2008) başlığıyla seçim sonuçlarını duyurduğu manşet haberinde Obama'ya karşı iyimser bir bakış açısı yansıtmıştır. Konuyu sekiz kez birinci sayfasına taşıyan gazete, Obama'nın zaferine 06 Kasım'da birinci sayfasının tamamında yer vermiştir.

2008 ABD başkanlık seçimlerini 8 kez birinci sayfasına taşımış olan Yeni Şafak, 05 Kasım 2008 tarihli sayısında birinci sayfanın dörtte üçünü ABD seçimlerine ayırmıştır. Bu sayıda, "Beyaz Saray'a Siyah Başkan" başlığını kullanan gazete, haberin girişinde "200 yıllık Amerikan demokrasisi bir sınavdan daha geçti ve 'siyah' Obama karşısında 'beyaz' McCain hezimete uğradı. Amerikalılar dünkü seçimle Beyaz Saray'a ilk kez siyah başkanı çıkardı" ifadelerine yer vererek 'siyah ve beyaz' vurgusu yapmıştır. Gazete Obama'yı destekleyen bir tutum sergilemiştir. Yeni Şafak, seçimden Obama'nın galip çıkmasını, "Amerika'da siyah devrim: Ohbama" (06 Kasım 2008) başlığıyla manşetine taşıyarak, seçim sonucu dolayısıyla, derin bir 'oh' çektiğini göstermiştir. Gazete haber girişinde ise, "1940'larda otobüste beyazlara ait ön koltuğa oturduğu için hapse atılan Rosa Park'ın hayali gerçek oldu. Ayakta kalan beyaza yer vermek zorunda olan siyahlar şimdi 1 No'lu koltuğun sahibi" ifadelerine yer vererek 'kaderin cilvesine bak' demeye getirmiştir.

Yeni Şafak, sekiz haberden 5'ini manşetten, ikisini ise sürmanşetten vererek konuyla ne kadar çok ilgilendiğini göstermiştir. 2008 ABD seçimlerine 7 kez birinci sayfadan yer veren

Zaman ise, seçim sonuçlarını “Amerika ‘değişimi’ seçti” (06 Kasım 2008) başlığını kullanarak Obama’nın ‘değişim’ sloganına göndermede bulunmuştur. Gazete haberin devamında, “Amerika’nın ilk siyahî başkanı olan Obama, ‘Rüya gerçek oldu’ dedi” ifadelerini kullanmıştır. Zaman, seçimlerden önce sonuçla ilgili “Dünya nefesini tuttu, Obama başkanlığa yakın” (04 Kasım 2008) ve “Amerika sandığa akın etti, ilk sonuçlar ‘Obama’ diyor” (05 Kasım 2008) ifadelerinde olduğu gibi öngörülerde bulunmuştur.

3.4. 2012 ABD Başkanlık Seçimlerinin Türk Yazılı Basınında Sunumu

2012 ABD Başkanlık seçimlerinin Türk Yazılı basınındaki sunumları yine 2008 seçimlerinde olduğu gibi Akşam, Birgün, Bugün, Cumhuriyet, Güneş, Hürriyet, Milli Gazete, Milliyet, Radikal, Sabah, Star, Taraf, Türkiye, Vatan, Yeni Asya, Yeni Şafak ve Zaman gazeteleri üzerinden yansıtılmaya çalışılmıştır. Yazılı basın bu dönemde konuyu 84 kez birinci sayfalarına taşımıştır.

Konuyu 5 bez birinci sayfasından duyuran Akşam, “Ankara’nın gönlü Obama’dan yana” (06 Kasım 2012) başlığını atarak ABD 2012 seçimlerinde Türkiye’nin kimi desteklediğini sürmanşetine taşımıştır. Gazete, “İlk sandıklar ‘Obama’ dedi” (07 Kasım 2012) başlığını kullanarak seçimin sonuçlarını değerlendirmiştir. Beş haberden üçünü sürmanşetten duyuran Akşam, seçimin kesin sonuçlarını “Dünya Obama’ya sarıldı” (08 Kasım 2012) başlığının yanında Obama’nın eşinin ona sarılmış olduğu bir fotoğrafı kullanmıştır. 2012 seçimlerinde gazetenin iyimser ve destekleyen bir tavır içerisinde olduğu görülmüştür. Birgün, 2012 ABD Başkanlık seçimlerini 4 kez birinci sayfasına taşımış ancak tıpkı 2008 seçimlerinde yaptığı gibi konuyla ilgili hiçbir haberi ne manşette ne de sürmanşette kullanmamış, haberlere sayfa eteğinde yer vermiştir. “Siyah olan kazandı” (08 Kasım 2012) başlığını kullandığı haberinde seçimlerdeki iki rakibinde emperyalist bir bakış açısına sahip olduğunu vurgulamıştır. Bugün gazetesi 2012 ABD seçimlerine 2008’in aksine çok yoğun ilgi göstermediği ve sadece 3 kez birinci sayfasına taşıdığı görülmüştür. Gazete Obama’nın zaferini “İkinci kez ABD Başkanı seçilen Obama’nın ustalık dönemi başladı” üst başlığını ve “Süper gücün sırrı” (08 Kasım 2012) başlığını kullanarak sürmanşetine taşımıştır. Gazete bu dönemde konuyu çok işlememiş ancak karşıt bir söylem de gerçekleştirilmemiştir.

Cumhuriyet gazetesi, 2008 ABD başkanlık seçimlerinin aksine 2012 yılındaki seçimlere yeterince ilgi göstermemiştir. Konuya birinci sayfada sadece 3 kez yer veren Cumhuriyet, “ABD, başkanını seçti” (07 Kasım 2012) başlıklı haberini manşetten değil de manşet altında yer vermiştir. Ertesi günkü haberini yine aynı yerde yani manşet altında kullanan gazete bu sefer, “Beyaz ABD’liler Romney’yi; siyahlar, Latinler ve kadınlar Obama’yı seçti” üst başlığını ve “ABD’de kutuplaşma” başlığını seçmiştir. Güneş gazetesi, 2012 ABD başkanlık seçimlerine 2008’deki kadar ilgi göstermeyerek sadece 3 haberinde kullanmıştır. Obama’nın seçimden galip çıkmasını bile “Her başarılı erkeğin arkasında...” (08 Kasım 2012) ifadeleriyle birinci sayfasına taşıyan Güneş, başarıyı Obama’ya değil eşine bağlamıştır. Hürriyet, 2012 seçimlerinde, “Obama bir adım önde” (06 Kasım 2012) ve “Bu gözyaşları Amerika için” (07 Kasım 2012) ifadelerinde de görüldüğü gibi Obama’nın tarafında yer alan bir tutum gerçekleştirmiştir. 07 Kasım tarihli haberin içeriğinde de Obama’yı destekleyen öznel ifadeler yer vermiştir. Gazete, seçim sonucunda Obama’nın başkan seçilmesini ise, “Müthiş final” (09 Kasım 2012) başlıklı manşetiyle vermiştir. Gazete bu haberde kullandığı “Mevlana gibi mesaj verdi”, “Onurlu bir dünya için”, “Seni hiç bu kadar sevmemiştim” ifadelerinde de görüldüğü üzere destekleyici bir söylem geliştirmiştir. Milli Gazete, 2012 seçimlerine çok fazla yer vermemiş, yer verdiği 2 haberde de olumsuz bir tavır sergilemiştir. Gazetenin “Piyonun adı belli olacak” (07 Kasım 2012) başlığıyla yer verdiği haberin devamındaki “...Siyonist İsrail için çalışan ABD yönetiminin başına kimin seçileceği çok da önemli değil” ifadelerinde de bu durum görülebilmektedir. Obama’nın yeniden başkan seçilmesini “Eyvah Eyvah 2” (08 Kasım 2012) başlığıyla satırlarına taşıdığı ifadelerde de Obama’ya karşı olumsuz bakış açısını devam ettirmiştir.

Tablo 3: Gazetelerin 2012 ABD Başkanlık Seçimlerine Karşı Duruşu ve Haberlerin Birinci Sayfadaki Konumu

GAZETE	TARİH	OLUMLU	NÖTR	OLUMSUZ	SAYFADAKİ KONUM		
					Sürmanşet	Manşet	Manşet altı
Akşam	03 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	05 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	06 Kasım 2012	+			+		
	07 Kasım 2012	+			+		
	08 Kasım 2012	+			+		
Birgün	05 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	06 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	07 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	08 Kasım 2012			+			+ (sayfa eteği)
Bugün	25 Ekim 2012		+				+ (sayfa eteği)
	07 Kasım 2012	+			+		
	08 Kasım 2012	+			+		
Cumhuriyet	06 Kasım 2012	+					+ (sayfa eteği)
	07 Kasım 2012		+				+
	08 Kasım 2012		+				+
Güneş	27 Ekim 2012			+			+ (sayfa eteği)
	28 Ekim 2012		+				+ (sayfa eteği)
	08 Kasım 2012	+			+		
Hürriyet	06 Kasım 2012	+					+
	07 Kasım 2012	+					+
	08 Kasım 2012	+				+	
	09 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
Milli Gazete	07 Kasım 2012			+			+ (sayfa eteği)
	08 Kasım 2012			+			+ (sayfa eteği)
Milliyet	24 Ekim 2012			+			+ (sayfa eteği)
	27 Ekim 2012		+				+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2012		+		+		
	05 Kasım 2012		+		+		
	06 Kasım 2012		+		+		
	07 Kasım 2012		+		+		
	08 Kasım 2012		+		+		
Radikal	05 Kasım 2012		+		+		
	06 Kasım 2012		+				+
	07 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	08 Kasım 2012	+					+
Sabah	24 Ekim 2012	+					+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	06 Kasım 2012		+		+		
	07 Kasım 2012		+		+		
	08 Kasım 2012	+			+		

Star	27 Ekim 2012		+				+ (sayfa eteği)
	05 Kasım 2012		+		+		
	06 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	07 Kasım 2012		+				+
	08 Kasım 2012	+				+	
Taraf	25 Ekim 2012		+				+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2012	+			+		
	06 Kasım 2012	+			+		
	07 Kasım 2012		+		+		
	08 Kasım 2012	+	+		+		
	11 Kasım 2012	+					+ (sayfa eteği)
Türkiye	28 Ekim 2012		+				+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	05 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	06 Kasım 2012	+					+
	07 Kasım 2012		+		+		
	08 Kasım 2012	+			+		
Vatan	24 Ekim 2012		+				+ (sayfa eteği)
	04 Kasım 2012	+			+		
	05 Kasım 2012			+	+		
	06 Kasım 2012	+			+		
	07 Kasım 2012	+			+		
	08 Kasım 2012		+			+	
	12 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
Yeni Asya	05 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	06 Kasım 2012		+				+
	07 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	08 Kasım 2012	+				+	
	09 Kasım 2012	+					+ (sayfa eteği)
	11 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
Yeni Şafak	30 Ekim 2012		+				+ (sayfa eteği)
	03 Kasım 2012		+		+		
	04 Kasım 2012	+					+
	05 Kasım 2012	+				+	
	06 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	07 Kasım 2012	+			+		
	08 Kasım 2012	+				+	
	09 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
Zaman	24 Ekim 2012		+				+ (sayfa eteği)
	02 Kasım 2012	+			+		
	06 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)
	07 Kasım 2012		+		+		
	08 Kasım 2012		+			+	
	10 Kasım 2012		+				+ (sayfa eteği)

Milliyet gazetesi, 2012 ABD seçimlerini yakından takip etmiş olmasına rağmen, 2008 seçimlerine aksine nesnel bir dil kullanmış ve herhangi bir tarafta yer almamıştır. Gazete, seçimlerin sonuçlarını, “ABD başkanını seçti: Nefes nefese” (07 Kasım 2012) ve “Nasıl kazandı neden kaybetti” (08 Kasım 2012) başlıklarıyla sürmanşetten duyurmuştur. Gazetenin 2012’de objektiflik anlayışı çerçevesinde konuya ilgi gösterdiği görülmüştür. Radikal, 2008 ABD başkanlık seçimlerine çok fazla ilgi gösterirken bu tavrını 2012 seçimlerinde sürdürmemiştir. Konuyu çoğunlukla kısa cümleler ve başlıklarla birinci sayfasına taşıyan Radikal, haberlerde nesnel bir dil kullanmıştır. 2012 ABD başkanlık seçimlerine 5 haberle ilgi gösteren Sabah, “Çocuklar yine başardık” (08 Kasım 2012) ifadelerini kullanarak Obama’nın ağızından Obama’ya desteklediğini göstermiştir. Konuya 5 kez birinci sayfasında yer veren Star gazetesi Obama’nın tekrar başkan olması olayını rengiyle bağdaştırmış ve “Amerika bu rengi sevdi” (08 Kasım 2012) başlığını kullanarak destekleyici ifadelere yer vermiştir.

Taraf gazetesi, 2012 ABD Başkanlık seçimlerinde Barack Obama’nın tarafında yer aldığını “Obama’nın tarafındayız” (04 Kasım 2012) ifadeleriyle sürmanşetten duyurmuştur. Haberin devamında da tarafını devam ettiren gazete, “Taraf ‘Barack Obama’ diyor, çünkü...” ifadelerine yer vermiş ve neden Obama’nın tarafında yer aldıklarını açıklamışlardır. Taraf, tuttuğu tarafın söylemini “Siyah olan kazansın” (06 Kasım 2012) ifadeleriyle her defasında yeni baştan üretmiştir. Taraf, seçim sonuçlarından duyduğu memnuniyeti “Rengârenk zafer” (08 Kasım 2012) başlığıyla vermiştir. Gazete haberin girişinde “*Siyahların, kadınların, hispaniklerin, eşcinsellerin adayları Obama ikinci kez ABD başkanı: Gücümüz çeşitliliğimizdir*” ifadelerine yer vererek Obama’nın farklılıklardan yana olduğunu göstermiştir. Konuyu 6 kez birinci sayfasına taşıyan Türkiye gazetesi, 2012 seçimlerinde, “Dünya Obama’cı” (06 Kasım 2012), “Obama kazandı. Dünyanın istediği oldu” (08 Kasım 2012) başlıklarında olduğu gibi Barack Obama’nın sadece ABD’nin değil tüm dünyanın istediği bir lider olduğunu vurgulamaya çalışmış ve destekleyen ifadelerle yer vermiştir. 2012 seçimlerini 7 kez birinci sayfasına taşıyan Vatan, seçim sonuçlarını “Obama kazandı” (06 Kasım 2012) ve “Dört yıl daha” (07 Kasım 2012) başlıklarıyla duyurmuştur. 08 Kasım 2012 tarihli manşetinde “İşte ileri demokrasi” başlığını kullanan Vatan, ABD seçimlerinde rakiplerin olumlu tavrını övmüş ve Türkiye’de öyle bir durumun olmadığını eleştirisini yapmıştır.

Yeni Asya 2012 seçimlerine 6 kez birinci sayfasına taşıyarak önemsedğini göstermiştir, ancak tavrı seçimlere kadar tam olarak belli olmamıştır. “Obama kazandı, savaş lobisi kaybetti” (08 Kasım 2012) başlığıyla seçimin sonucunu manşetten duyurduğu haberin girişinde, “Obama’nın ikinci seçim zaferi, seçilmemesi için büyük gayret gösteren savaş lobisi yenilgisi olarak yorumlandı. Başkanın ilk mesajı: savaş devri kapanıyor” şeklinde kullandığı ifadelerde de görüldüğü gibi desteğini barıştan yana olduğu için Obama’dan yana kullanmıştır. Yeni Şafak, 2012 ABD Başkanlık seçimlerinde 8 haberinde de Obama’dan yana bir tavır almıştır. “Romney korkusu” (05 Kasım 2012) başlığıyla manşete taşıdığı haberde gazete, Obama’nın rakibi Romney’in seçilmesi halinde dünyanın duyduğu korkuyu kendi korkusuymuş gibi yansıtmıştır. Gazete, Obama’nın zaferini “Bölünerek birleştiler” (08 Kasım 2012) başlığıyla duyurmuştur. Zaman gazetesi 2012 ABD Başkanlık seçimlerine 2008 yılındakinden daha az rağbet gösterip gündemine taşımıştır. Konuyu 6 kez birinci sayfasına taşıyan gazete, konuyu sadece seçimin sonucu belli olduktan sonraki sayısında, “Amerika’da ikinci Obama dönemi” (08 Kasım 2012) başlığıyla manşetine taşımıştır. Gazete haberlerinde nesnellik kriterine bağlı kalmış ve herhangi bir tarafta yer almamıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

ABD’de gerçekleşen siyasi olaylar dünya gündeminin merkezine oturabilmektedir. Bu durum Türkiye gündemi için de geçerlidir. 2008 ve 2012 ABD Başkanlık seçimlerinin Türk yazılı basınına temsilen seçilen gazetelerin birinci sayfalarında yer bulma sıklığı, sayfadaki konumu ve gazetelerin konuya yaklaşımı ile iki dönem arasındaki farklılıkların ortaya çıkarılmasının amaçlandığı çalışmada nitel ve nicel içerik analizi kullanılmıştır. Buna göre;

Akşam gazetesi, her iki dönemde de Barack Obama'yı destekleyen bir söyleme yer vermiş ve Obama'nın rengine göndermede bulunmak amacıyla siyah zemini sık sık kullanmıştır. Birgün gazetesinin konuya birinci sayfasında işleme sayısı her iki dönemde de dört haberle olmuştur. Gazetenin istikrar gösterdiği diğer bir konu ise, haberlerin hiçbirini manşet ve sürmanşetine taşımamış olmasıdır. Sol bir yaklaşım içerisinde yer alan gazete 2008 seçimlerinde Obama'yı desteklemiş ve kölelik ile siyah ırk üzerinde durmuştur. 2012 döneminde ise, ABD seçimlerini her kim kazanırsa kazansın iki tarafın da emperyalist bir bakış açısına sahip olduğunu ve bir şeylerin değişmeyeceğini vurgulamıştır. Bugün gazetesi 2008 seçimlerine önemli bir yer ayırmış ve haberlerinde seçimleri 'siyah insanların zaferi' olarak değerlendirerek çoğu yerde, "beyaz sarayda siyah inci", "ilk siyahî başkan", "siyahî lider" gibi nitelermeler kullanmıştır. Gazete, 2012 seçimlerinde ise, 2008'in aksi yönde bir tavır sergilememiş ama konuyu birinci sayfasına çok fazla taşımamıştır. Cumhuriyet, 2008 seçimlerine birinci sayfalarında önemli bir yer ayırmıştır. Gazete, "ABD'nin siyahla imtihanı" başlığında olduğu gibi siyah renk nitelermesini sıklıkla kullanmıştır. Bu dönemde, aynı zamanda Türkiye'nin de kaygısı olan Ermeni Soykırımını tanyacağıyla ilgili haberlere de yer vermiştir. 2012 seçimlerinde ise, konuya yeterince ilgi göstermemiş ve haberlerinde nesnel ifadelerle yer vermiştir.

Güneş gazetesi 2008 ABD Başkanlık seçimlerini Obama'yı destekler tarzda öznel ifadelerle ve kendi zaferiymiş gibi bir havada verirken 2012 seçimlerine yeterince ilgi göstermemiştir. Hürriyet gazetesi, 2008 ve 2012 seçimlerini verirken iki dönemi birbirinden ayıran tek fark haber sayısı olmuştur. 2008'de konuyla ilgili daha çok haberi birinci sayfasına taşıyan Hürriyet, hem 2008 seçimlerinde hem de 2012 seçimlerinde Barack Obama'yı destekleyen ifadelerle yer vermiştir. İslami bir çizgisi olan Milli Gazete'nin, hem 2008 hem de 2012 ABD Başkanlık seçimlerindeki tavrı aynı olmuştur. Gazete, seçimlerin 'siyonist' bakış açısını değiştirmeyeceği şeklinde olumsuz bir tavır sergilemiştir. Milli Gazete her iki dönemde de konuya en az yer ayıran gazete olmuştur. Milliyet gazetesi, haberlerinde 2008 ve 2012 seçimlerinde birbirinden farklı bir tavır sergilemiştir. 2008 seçimlerinde Obama'nın yanında yer alarak öznel ifadelerle yer veren Milliyet, 2012 seçimlerinde bu tutumunu değiştirmiş ve nesnel bir dil kullanmıştır.

Radikal gazetesi 2008 seçimlerinde konuya en çok yer ayıran gazetelerden bir tanesiyken 2012 seçimlerinde konuyu çok fazla işlememiştir. 2008 yılında Obama'nın zaferini kendi zaferiymiş gibi yansıtan gazete 2012 seçimlerinde bu tavrını değiştirmiş ve olabildiğince nesnel davranmaya çalışmıştır. Sabah, "Hepimizin oyu Obama kardeşimize" (01 Kasım 2008) başlığını kullandığı haberde de görüldüğü gibi 2008 seçimlerinde Obama'yı desteklemiştir. Sabah, 2012 seçimlerinde de bu tavrını değiştirmemiş ve desteğini devam ettirmiştir. Star gazetesi hem 2012 de hem de 2008 de Obama'yı destekleyen ifadelerle yer vermiş ve birinci sayfasının önemli bir kısmını bu konuya ayırmıştır. Gazete, siyah renk üzerinden olumlu ve destekleyen tarzda bir tutum geliştirmiştir.

Taraf gazetesi, 2008 seçimlerinde konuya en çok yer ayıran gazete olmuştur. Destekleyici ifadelerle yer veren gazete, Obama'nın zaferiyle 'kölelik' arasında bağlantı kurmuş ve zaferin kölelik ile siyah rengin zaferi olduğunu vurgulamıştır. Taraf, 2012 seçimlerinde Obama'nın tarafında yer aldığını "Obama'nın tarafındayız" (04 Kasım 2012) ifadeleriyle açıktan açığa dile getirmiştir. Türkiye gazetesi, 2012 seçimlerine 2008 seçimlerinden daha fazla yer ayırmış ve Obama'nın sadece ABD'nin değil tüm dünyanın seçimi olduğunu vurgulamaya çalışmıştır. Vatan gazetesi, her iki seçim döneminde de aynı tavrı sergilemiş ve Obama'yı desteklemiştir. Yeni Asya gazetesinin tavrı tıpkı Vatan gazetesinin tavrı gibi olmuş ve her iki dönemde Obama'yı destekleyen bir tutum içerisinde olmuştur. Yeni Şafak gazetesi, hem 2008 hem de 2012 seçimlerini 8'er kez birinci sayfasına taşımış ve birinci sayfasının önemli bir kısmını bu konuya ayırmıştır. Gazete her iki dönemde sayı konusundaki istikrarını tavır konusunda da göstermiş ve Obama'yı desteklemiştir. Zaman gazetesi her iki seçim döneminde olaya ilgi göstermiş ancak tutumu nesnellik kriteri çerçevesinde olmuştur.

Konuya genel anlamda bakıldığında, 17 ulusal gazetenin kullanıldığı ve her iki dönemde 20 günlük süreçlerin analiz edildiği çalışmada, iki dönemde konu 220 kez birinci sayfalara

taşınmıştır. Buna göre, gazeteler 2008 döneminde 136 kez, 2012 döneminde ise 84 kez konuya birinci sayfalarında yer vermiştir. Türk basınının 2008 döneminde ABD seçimlerine daha çok rağbet göstermesinin temel nedenleri arasında, en güçlü aday olan Barack Hüseyin Obama'nın, akrabaları arasında Müslümanların yer alması, Afrika kökenli olması ve 'siyah' bir tene sahip olması gibi nitelikler sayılabilir. 2012 dönemi seçimlerinde bu ilginin azalması ve 'siyah' imasının çok fazla kullanılmaması gibi haber metinlerinde kullanılan ifadelerden de bu duruma kanıt olarak gösterilebilmektedir.

2008 ABD seçimlerinde konuya birinci sayfada en fazla yer ayıran gazete, 13 haberle Taraf, en az yer ayıran gazete ise, 2 haberle Milli Gazete olmuştur. Milli gazete bu istikrarını 2012 seçimlerinde de sürdürürken bu dönemde konuyu en çok birinci sayfada işleyen gazete ise, 8 haberle Yeni Şafak olmuştur. Her iki dönem baz alındığında her iki dönemde konuyu en çok işleyen gazeteler, 19'ar haberle Taraf ve Vatan gazeteleri olurken en az işleyen gazete, 4 haberle yine Milli Gazete olmuştur. Türk basını genel anlamda hem 2008 hem de 2012 döneminde Obama'yı destekleyen tarzda olumlu bir tavır sergilemiştir.

Her iki döneminde de konuya olumsuz bakan ve konuyu eleştiren tek gazete Milli Gazete olmuştur. İslami çizgisi olan gazetelere bakıldığında Milli Gazete dışındaki diğer tüm gazetelerin seçimlere ilgi gösterdiği ve Obama'yı destekleyici ya da nesnel tarzda bir tutum geliştirdiği görülmüştür. 2008 dönemi seçimlerinde konuya en çok yer ayıran gazetelerin genellikle sol bir çizgisi olan gazetelerin olduğu görülmüştür. Bu duruma, 'kölelik', 'siyah renk' ve öteki gibi metaforların etkili olduğu düşünülebilmektedir. Konuyu 2012'de 2008 döneminden daha fazla işleyen gazete ise, Türkiye gazetesi olmuştur. Sonuç olarak, yapılan çalışmanın ortaya koyduğu bulgulara göre, Türk basınının hem 2008 hem de 2012 seçimlerine genel anlamda ilgi gösterdiği ve konuyu Türk kamuoyunun gündemine taşıdığı söylenebilmektedir.

Kaynakça

- Atabek, N. (t.y). Gündem Belirleme Yaklaşımı, İletişim Fakültesi Dergisi, ss: 155-174.
- Atmaca, A. Ö. (2011). Yeni Dünyada Eski Oyun: Eleştirel Perspektiften Türk-Amerikan İlişkileri, Ortadoğu Etütleri, 3(1), ss.157-191, Temmuz 2011.
- Berelson, B.(1952). Content Analysis in Communication Research, New York: Free Press.
- Beriş, Y. ve Gürkan, A. (2002). Türk- Amerikan İlişkilerine Bakış: Ana Temalar ve Güncel Gelişmeler, TÜSİAD ABD Temsilciliği Değerlendirme Raporu (TS/WSH/02-020), TÜSİAD ABD Temsilciliği.
- Bezirgan Arar, Y. ve Bilgin, N. (Bahar 2010). “Gazetelerde Ötekileştirme Pratikleri: Türk Basını Üzerine Bir İnceleme”, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, s: 30, ss. 1-18.
- Bilgin, N. (2006). Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi Teknikler ve Örnek Çalışmalar, (2. bs.), Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Cohen, B. C. (1963). The Press, The Public and Foreign Policy, Princeton: Princeton University Press.
- Çebi, M. S. (2002). 16 Nisan Avrupa Birliği Atina Zirvesi'nin Türk Yazılı Basımında Sunumu, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Kuram ve Araştırma Dergisi İletişim, s: 16, ss: 1-46.
- Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2002). Öteki Kuram, Ankara: Erk Yayınları.
- Ersoy Öztürk, T. (2011). Yeni Dönem Türkiye- ABD İlişkileri: Fırsatlar ve Riskler, Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi 1. Türkiye-ABD Forumu Stratejik Rapor (Rapor No: 48), Versiyon 1.
- Güngör, N. (2013). İletişim- Kuramlar- Yaklaşımlar, (2. bs.), Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Hazar, Ç. M. (2002). Medyanın Sosyolojik İşlevlerinden Gündem Kurma, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Kuram ve Araştırma Dergisi İletişim, s: 16, ss: 47-69.
- Hurmi, A. B. (2010). Bush ve Obama Karşılaştırması Çerçevesinde Amerikan Dış Politika Analizi, Alternatif Politika, Cilt:2, s: 1, ss: 56-81.
- İnceoğlu, M. (1993). Tutum, Algı, İletişim, Ankara: Vadi Yayınları.
- Kırdar, S. (2002). Amerikan Halkı Obama'yı Tekrar Başkanı Olarak Seçti, Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Değerlendirme Notu, Kasım 2012.
- Seta Analiz. (2009). Obama Dönemi Türk- Amerikan İlişkileri, Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA), s: 8, Nisan 2009.
- Sever, S. (2012). Spor ve Medya İlişkisi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları.
- Severin, W. J. ve Tankard, J. W. (1992). Communication Theories: Origins, Methods and Uses in The Mass Media, N. Y.: Longman.
- Tokgöz, O. (2000). Temel Gazetecilik, (4. bs.), Ankara: İmge Kitabevi.
- Turam, E. (1994). Medyanın Siyasi Hayata Etkileri, İstanbul: İrfan Yayıncılık.
- Yaylagül, L. (2008). Kitle İletişim Kuramları, (2. bs.), Ankara: Dipnot Yayınları.
- http://tr.wikipedia.org/wiki/ABD-Türkiye_ilişkileri Erişim Tarihi: 04 Nisan 2014

Gazeteler

Akşam 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Birgün 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Bugün 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Cumhuriyet 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Güneş 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Hürriyet 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Milli Gazete 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Milliyet 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Radikal 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Sabah 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Star 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Taraf 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Türkiye 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Vatan 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Yeni Asya 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Yeni Şafak 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları
Zaman 20 Ekim- 10 Kasım 2008 ile 22 Ekim- 12 Kasım 2012 tarihli sayıları